

Troms og Finnmark fylkeskommune
Romssa ja Finnmarkku fylkkagielda
Tromssan ja Finmarkun fylkinkomuuni

Kulturminneregistrering i Dieváidvuovddi álbmotmeahcci - Øvre Dividalen nasjonalpark, Målselv kommune 2021

Stine Barlindhaug og Harald G. Johnsen

Ávjovárgeaidnu 50
9730 Karasjok/Karášjohka
Telefon +47 78 47 40 00
samediggi@samediggi.no
www.samediggi.no

Sámediggi 2018

Forsiden:

Gammetuft med åpent ildsted i sentrum beliggende på nordvestsiden av Gárasjávri.

© Sámdiggi 2021

1 Innledning

Sámediggi og Troms og Finnmark fylkeskommune har på oppdrag fra Nasjonalparkstyret for Dieváidvuovddi álbmotmeahcci - Øvre Dividalen nasjonalpark gjort kulturminneregistreringer i noen utvalgte områder sommeren 2021. Deler av registreringsarbeidet ble gjort i Dividalen landskapsvernområde som grenser opp til nasjonalparken.

Tiden da nasjonalparkene representerte villmark og uberørt natur er forbi. Man erkjenner at områdene i høyeste grad er historiske bruksområder med rike kulturmiljø. Kulturminner er i dag integrert som en del av formålet med vernet i nasjonalparken. Gjennom ulike historiske kilder vet vi at det er en lang historie knytta til samisk bruk og bosetting innafor nasjonalparkgrensene. I området finnes det følgelig også en rekke kulturminner. Kildene som forteller om eldre bosetting- og bruksspor i landskapet er blant annet eldre skattelister, major Peter Schnitlers grenseeksaminasjonsprotokoller fra midten av 1700-tallet, rapporter fra skogforvaltere fra tidlig 1900-t (Ruden 1911), reinbeitekonvensjonen av 1913, samt intervjuundersøkelser gjort i forbindelse med etableringen av nasjonalparken på midten av 1970-t. (Kalstad 1973). Imidlertid er det svært få konkrete kulturminnene som er dokumentert i felt og kartfestet.

Befaring langs sørsiden av Jiertáluoppal med Jerta i bakgrunnen.

2 Området

Dieváidvuovddi álbmotmeahcci - Øvre Dividalen nasjonalpark omfatter øvre del av den store brede skogsdalen som bærer nasjonalparkens navn og flere skogkledde sidedaler, blant annet Anjavassdalen, Skáktárgorsa-Skaktardalen og Hávgaivuopmi.

Bildet nedenfor er tatt ved Gambekken nede i Dieváidvuovddi - Dividalen hvor furuskogen er dominerende. Når man kommer litt høyere i terrenget, nærmere skoggrensa, overtar bjørkeskogen før landskapet høyere opp blir helt treløst.

Nede i den brede frodige Dieváidvuovddi - Dividalen dominerer furuskogen.

I tillegg til de store skogkledde dalførene inngår et stor høyfjellsområde med høye fjell, vann og dalfører på østsiden av Dieváidvuovddi-Dividalen. Her ligger en rekke topper på over 1000m, blant annet Skáktárnjunni-Storfjellet, Jerta, Stuorra Nanná, Dáččabákti-Bumannsberget, Vanasvárri og Hárvesoaivi. Mellom fjellene ligger større og mindre høyfjellsdaler og en rekke vann og vassdrag. Sentrale vann med tilhørende elver og vassdrag er Rostjávri, Hárvesjávri, Čievččasjávri, Jiértáluoppal, Rávdojávri, Hávgajávri og i området Anjavassdalen med blant annet Anjavatnet og Vuomajávri. Områdene er varierte og rike på et bredt utvalg av ressurser for samene som har holdt til her og brukt områdene gjennom flere tusen år.

Dieváidvuovddi álbmotmeahcci /Øvre Dividalen nasjonalpark og tilgrensende områder har vært brukt som bosettings- og ressursområde for mennesker siden eldre steinalder. De eldste sporene etter mennesker i dette området er rundt 7000 år gamle. Funnene er fra Vuoli Rostojávri/Lille Rostavann og Devddesjávri/Dødesvatnet som ligger like utenfor nasjonalparkgrensa (Sommerseth 2009, Blankholm upubl). Funnene viser hvor tidlig mennesker tok i bruk dette området. Fra perioden yngre steinalder

(4000 – 1800 f.kr) skjer ei betydelig økning i bosetningsspor i Indre Troms. En rekke steinredskaper og boplasser finnes fra denne perioden. Fangstanlegg for villrein i form av store systemer med fangstgroper og skyteskjul viser at fangst på villrein har vært viktig gjennom hele forhistorien. Dateringer av fangstgroper fra indre Troms og andre steder viser at slike fangstanlegg har vært i bruk helt fra yngre steinalder og framover. I Dieváidvuovdi/Dividalen ligger det blant annet fangstgropsystemer på henholdsvis nord og sørsiden av Devddesjávri/Dødesvatnet, de to anleggene har til sammen 56 groper (Sommerseth 2009). Det er knyttet en del usikkerhet til datering av fangstgroper da det er lite materiale i slike groper som gir sikker datering til bruksfase. Det er likevel gjort en del undersøkelser og resultatene man har fått viser at de fleste fangstanleggene dateres innafor tidsperiodene jernalder-middelalder (Klaussen 2008)

De senere årene er et økende antall kulturminner funnet som følge av ulike forsknings- og registreringsprosjekter. For arkeologene er dette ikke overraskende, men svært gledelig at vi får mer viten om kulturhistorien. Indre Troms og Dieváidvuovdi/Dividalen er fortsatt lite undersøkt sett i relasjon til hvor store arealer det dreier seg om. Det finnes fortsatt langt flere kulturminner enn de som vi i dag kjenner til. Lokaliseringen til- og antallet kulturminnr vi kjenner, gjenspeiler snarere hvilke områder som har blitt valgt ut for undersøkelser. Etter hvert som forsknings- og dokumentasjonsaktiviteten øker, vil bildet bli mer representativt. Senere arkeologisk forskning har avdekket kulturminner knyttet til samiske fangstsamfunns bruk av området forut for tamreindriftens oppkomst. Blankholm (2008) gjorde en mindre undersøkelse ved Store Rosta og påviste boplasser som trolig er fra rundt 2000 f.kr. Særlig har det vært gjort undersøkelser i områdene ved Guomojávrrit nær sørgrensa til nasjonalparken, hvor en rekke boplasser som dateres til vikingtiden (850-1050 e.kr.) er dokumentert (pers. med. Asgeir Svestad, UIT). Fangstfolket som levde i områdene som i dag tilhører Saarivuoma og Lainiovuoma samebyer, tilhørte dengang jakt- og fangstsiidaen Ruonala som var en innlandssiida.

I Devddesvuopmi ble to hustufter arkeologisk undersøkt i 2004. Det viste seg at de var av typen stallotuft som dateres til vikingtiden (800-1050 e.kr). Hustuftene knyttes til samiske fangstfolk og de ligger strategisk til for villreinjakt og pelsdyrfangst. (Sommerseth 2009) Det er også funnet flere jaktpiler og våpen i indre Troms fra jernaldere og middelalderen. I Isdalen like nord for Dieváidvuovdi álbmotmeahcci/Dividalen Nasjonalpark, er det funnet en dobbelegget pil som er brukt til villreinfangst som dateres til vikingtid.

En av de vanligste kulturminnetypene er árran (samisk ildsted). Árran er ildstedet som har ligget inni lávvuen eller goahtien (store familietelt). Dateringer har vist at árran har stor tidsdybde som viser at samenes bruk av lavvu og goahti som bolig har lange røtter. I Dieváidvuovdi/Dividalen er det datert árran helt tilbake til jernalderen, nærmere bestemt merovingertid (570-800 e.kr). Fra påfølgende periode, vikingtid (800-1050) kjenner vi også flere ildsteder i Dieváidvuovdi/Dividalen. Dateringene er kommet som følge av to forskningsprosjekter på hver sin ende av Dieváidvuovdi/Dividalen, nedre del ved Devddesvuopmi og øvre del ved Guomojávrrit (Sommerseth 2009, Svestad, muntlig oppl.) Det finnes både store ansamlinger med árran etter større sommerboplasser som har vært i bruk over lengre tidsperioder. I tillegg finnes det en rekke enkeltliggende Árran som i større grad representerer gjeter- og vokterboplasser som har vært benyttet for kortere opphold i forbindelse med flytting mellom årstidsbeitene.

Også matgjemmer og skyteskjul er vanlige kulturminnetyper fra tiden før tamreindriften ble dominerende. Dieváidvuovdi/Dividalen har vært et sentralt ressursområde for jakt og fangst som gav

gode produkter både til eget bruk, til handel og senere, fra 1500-tallet, også til skattebetaling. Kulturminner etter tamreindriften fra de siste hundreårene slik som árran, gammetufter, samlingsgjerder, matgjemmer, spor i furu etter høsting av bark med mere er tallrik.

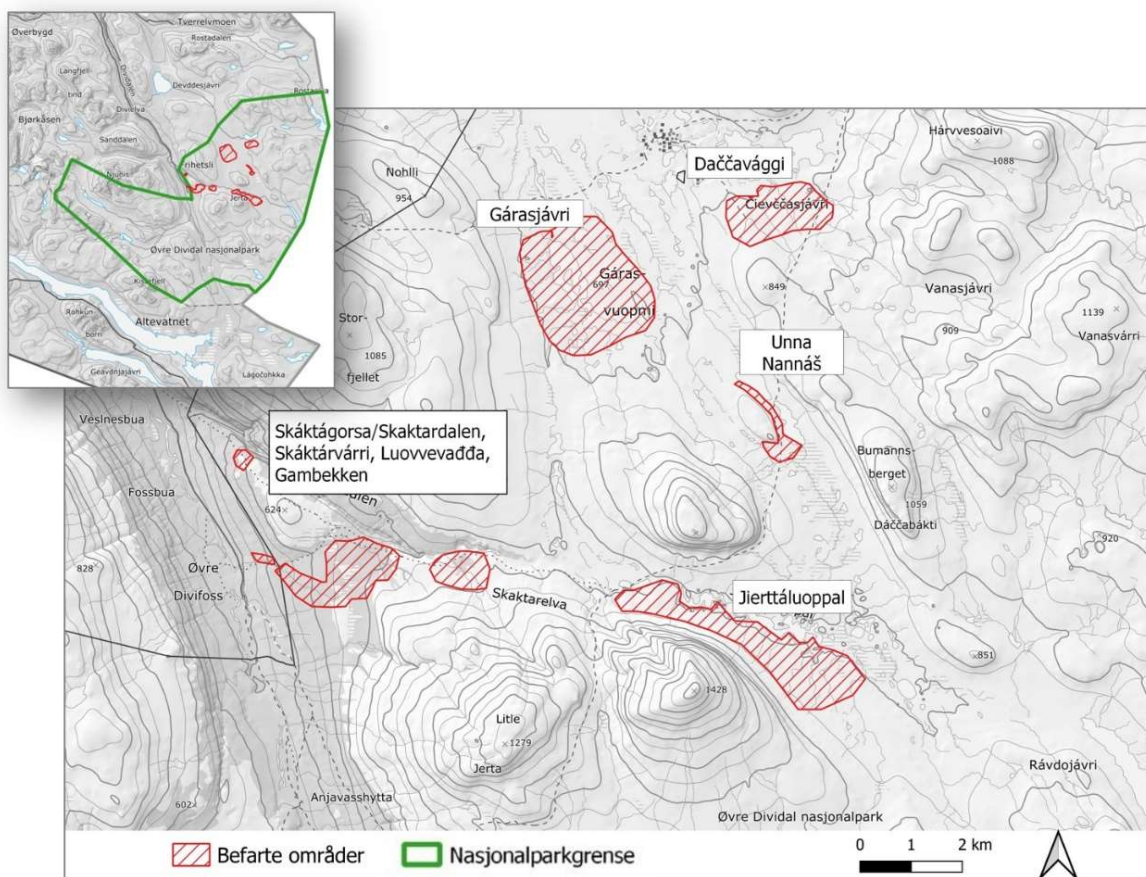

Bildet er tatt fra sørenden av Gárasjávri, i bakgrunnen Dáččabákti-Bumannsberget til venstre og Stuorra Nanná til høyre

3 Kilder og feltarbeid

Opp gjennom årene har det vært gjort enkelte kulturhistoriske undersøkelser, blant anna tidlig på 1970-tallet i forbindelse med etableringa av Dieváidvuovddi álbmotmeahcci-Øvre Dividalen nasjonalpark. I forbindelse med utredning av den samisk bruken av området ble det gjort intervjuer i regi av Samisk-etnografisk avd. på Tromsø Museum v/Johan A- Kalstad. I intervjuene ble det blant annet spurt etter kunnskap om spor i terrenget knytta til tidligere boplasser og bruk. Dette materialet er ikke publisert, men er arkivert på Tromsø museum i form av feltrapporter og transkriberte intervjuer. Materialet representerer i dag gode kilder som beskriver hvor man kan forvente å finne arkeologiske kulturminner knytta til tamreindriften. Lokalhistoriker og tidligere skogbrukssjef Hans Prestbakmo har gjennom bøker, rapporter og foredrag formidlet reindriftsamenes historie i indre Troms. Ivar Ruden som var skogforvalter på begynnelsen av 1900-tallet, skrev i 1911 en grundig rapport om «den skade som de svenske flyttlapper og ren har voldt paa skogen i Tromsø amt». I sin rapport skriver han ofte om hvor reindriftsamene har "brukt opp og ødelagt skogen" der de har hatt sine boplasser. Hans rapport er derfor i dag en god kilde for arkeologer som søker etter de samme boplassene. I kildene finnes omtaler og beskrivelser av hvor det har vært boplasser og hvor det kan finnes kulturminner, men konkrete kulturminner og kulturmijøer er i liten eller ingen grad stedfestet på kart eller lagt inn i den offisielle kulturminnedatabasen.

I juni og august 2021 ble et utvalg områder i nasjonalparken og landskapsvernområdet befart. Tilsammen strakk befaringsene seg over 10 dager og ble utført av Harald G Johnsen (TFFK) og Stine Barlindhaug (Sámediggi). Følgende områder ble undersøkt: Gárasjavri, Daččavággi, Jierttáluoppal, Luovvevađđa, Skáktárvárri og Gambekken. Valg av områder for befaring er/var basert på de nevnte kildene. Utvalget utgjør ikke alle områdene hvor det er kilder og beskrivelser av boplasser, fangstinnretninger og bruk, men er et utvalg basert på tiden vi hadde tilgjengelig for feltarbeidet.

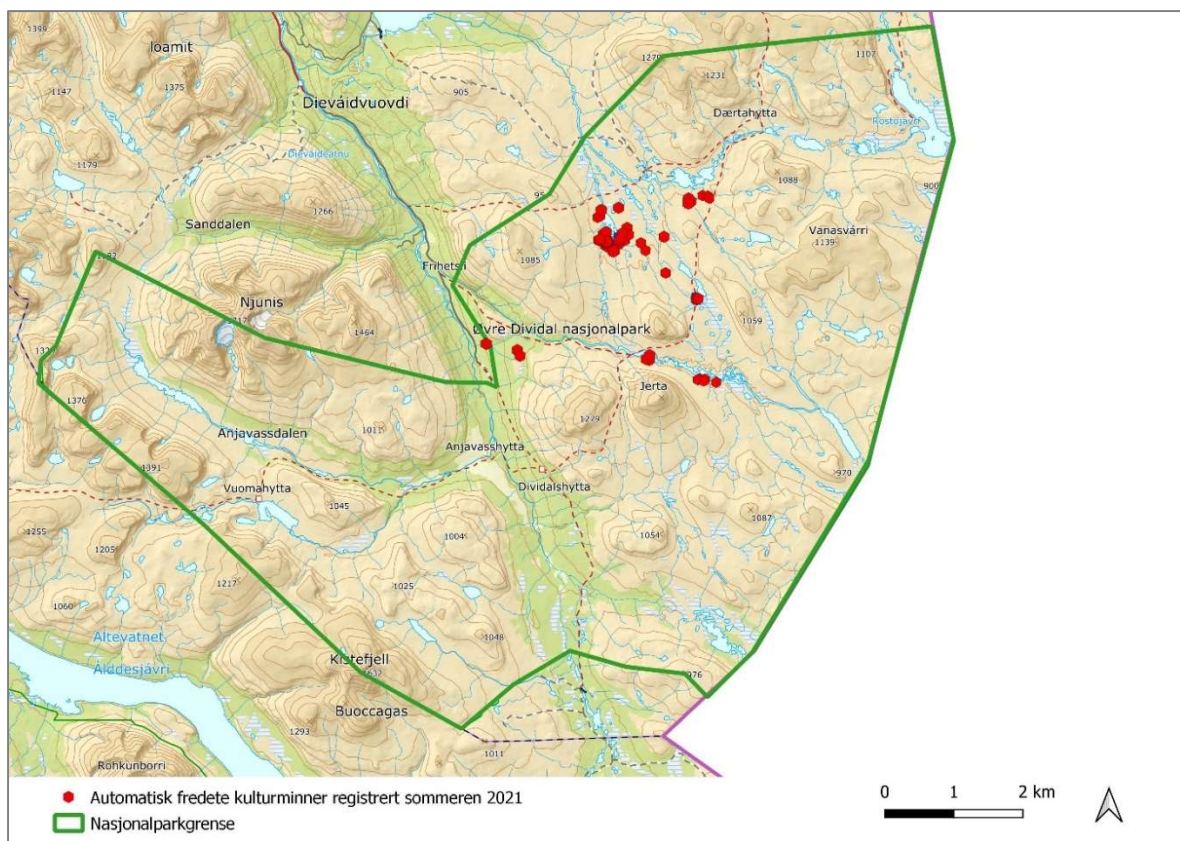

Befarte områder sommeren 2021

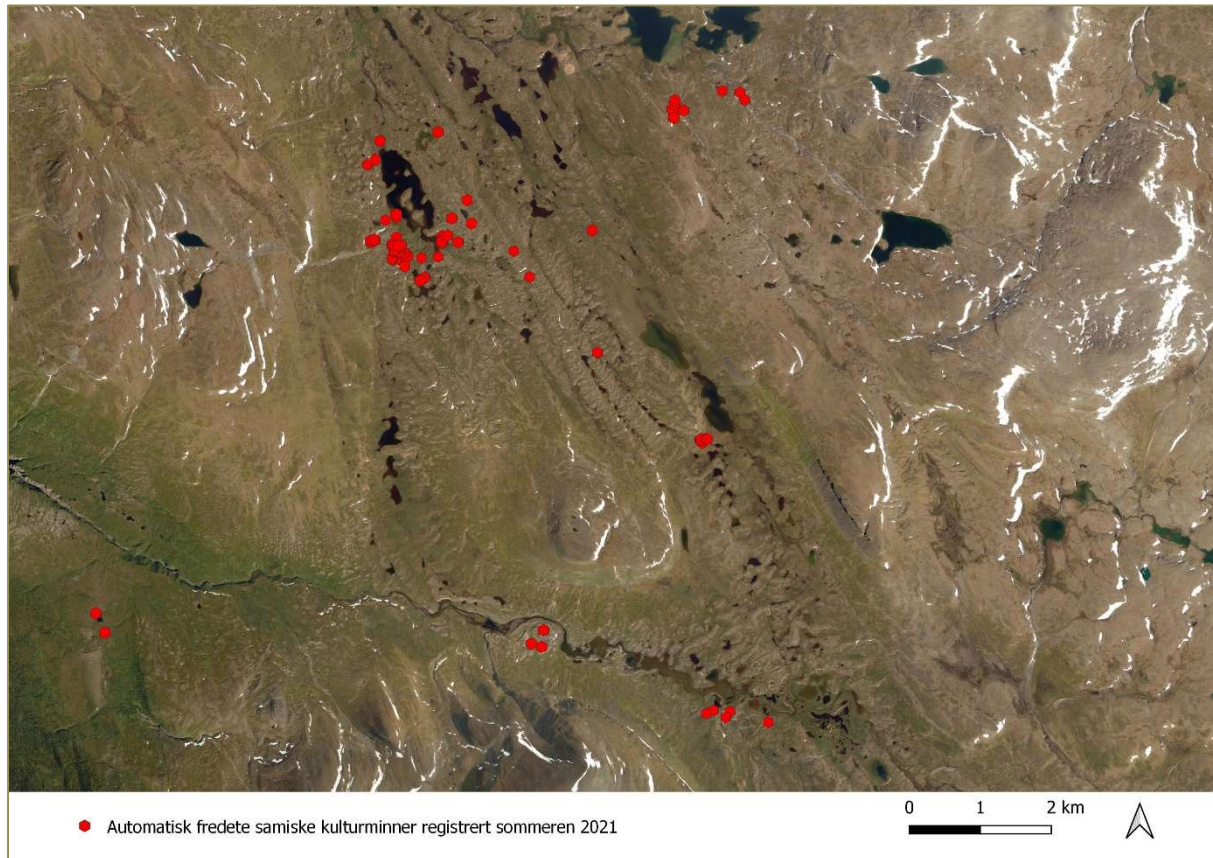
4 Registrerte kulturminner

Det ble registrert automatisk fredete kulturminner i alle områdene som var valgt ut for befarings, men i ett av områdene ble det påvist langt færre kulturminner enn forventet. På kartet nedenfor er alle kulturminnene som ble registrert avmerket. Det dreier seg nesten utelukkende om samiske kulturminner knytta til tamreindriften. Noen kulturminner knyttes imidlertid til jakt og fangstfolk fra tiden forut for tamreindriften. Samene var enerådende i området fram til nyere tid slik at også disse kulturminnene må ansees som samiske eller tilhørende ei jakt og fangsbefolkning som etterhvert kjennetegnes med samisk etnisitet.

I det følgende beskrives kulturminnene som ble registrert. Beskrivelsen er organisert etter de samme områdene som er vist og navngitt på kartet i kap. 3.

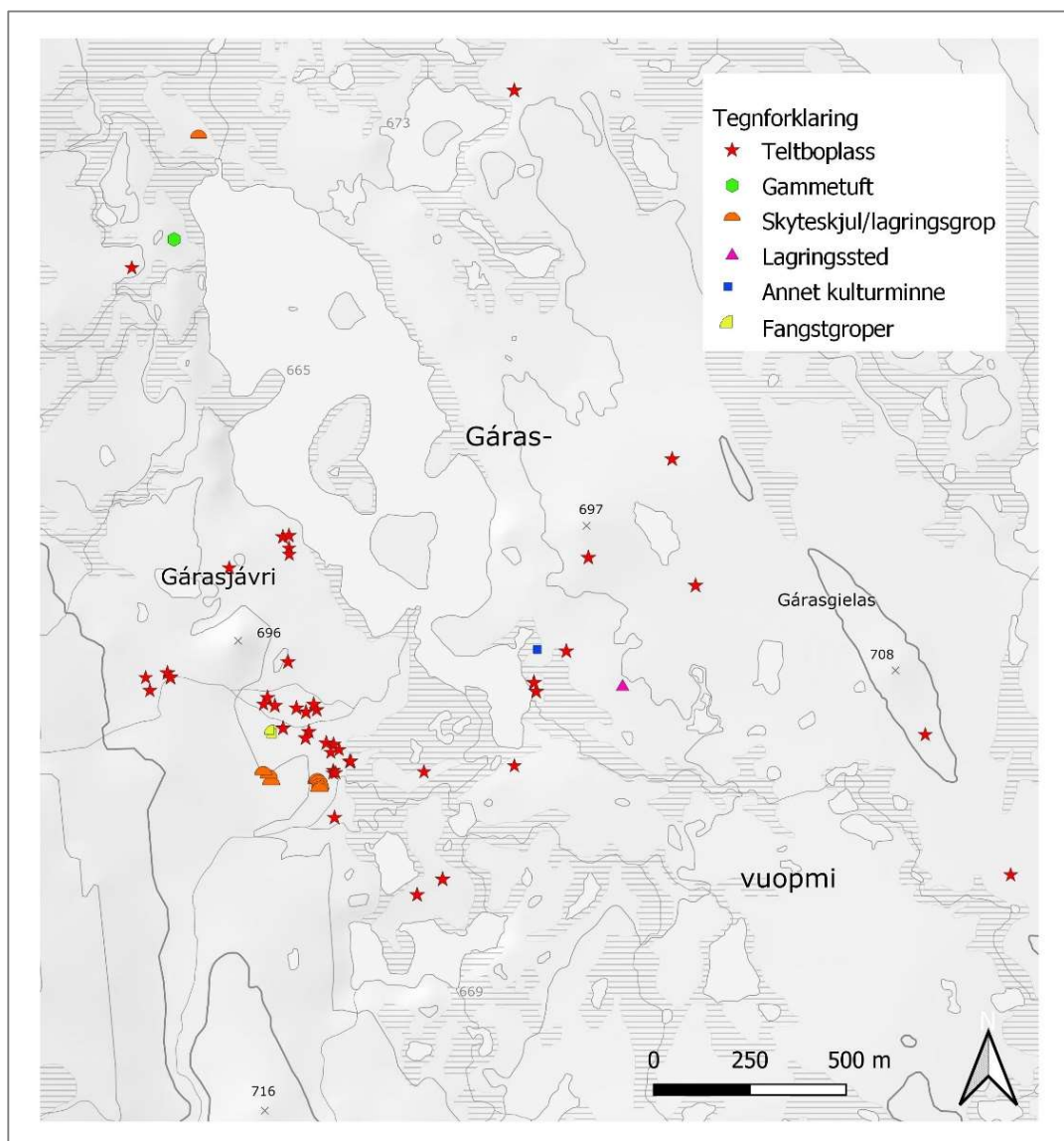
Oversiktskart over nasjonalparken og fordelingen av kulturminnene som ble dokumentert sommeren 2021

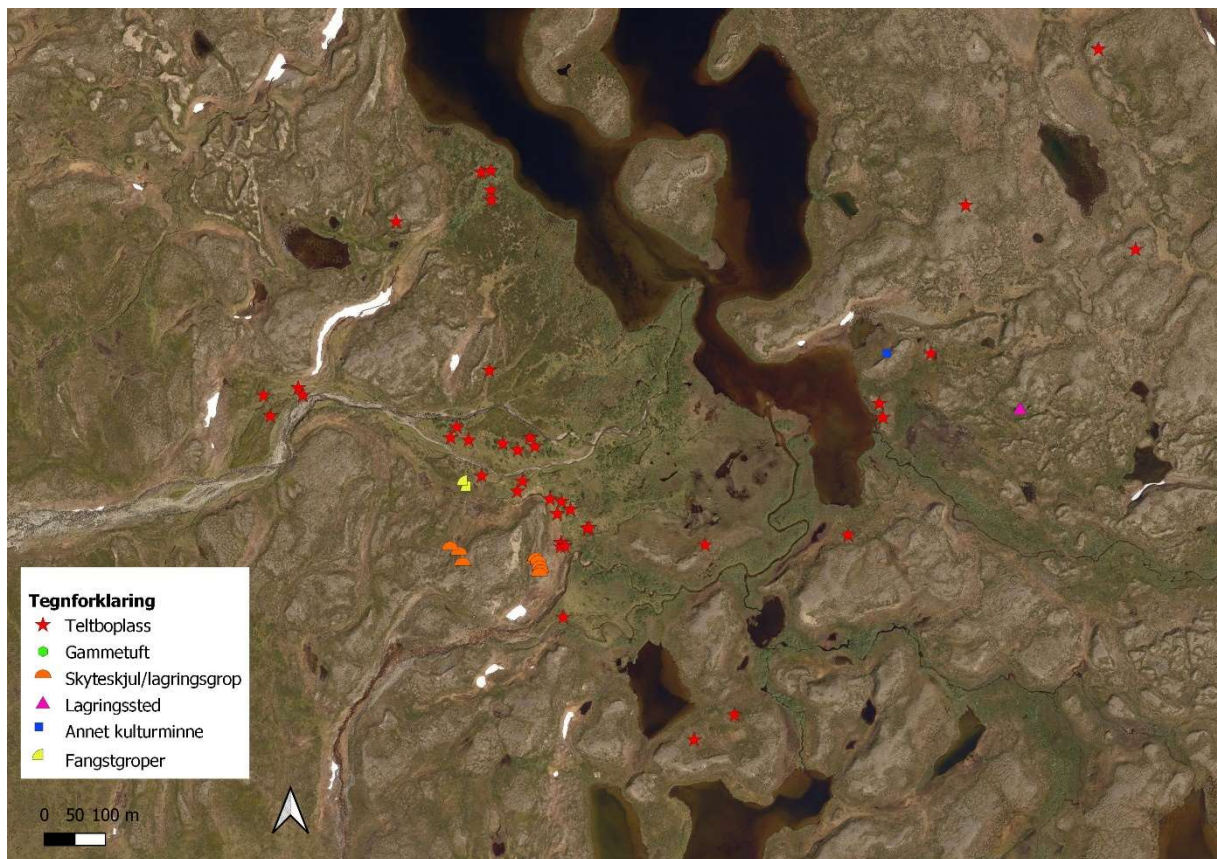
Satellittbilde med oversikt over kulturminnene som ble dokumentert sommeren 2021

Gárasjávri

Både i Kalstad's rapporter og i kartene fra Reindriftskommisjonen av 1913 er det opplysninger om boplasser ved vannet. Det viste seg å stemme godt. Her er et høyt antall teltboplasser, ei stor gammetuft, to fangstgroper, skyteskjul/lagringsgroper med mer.

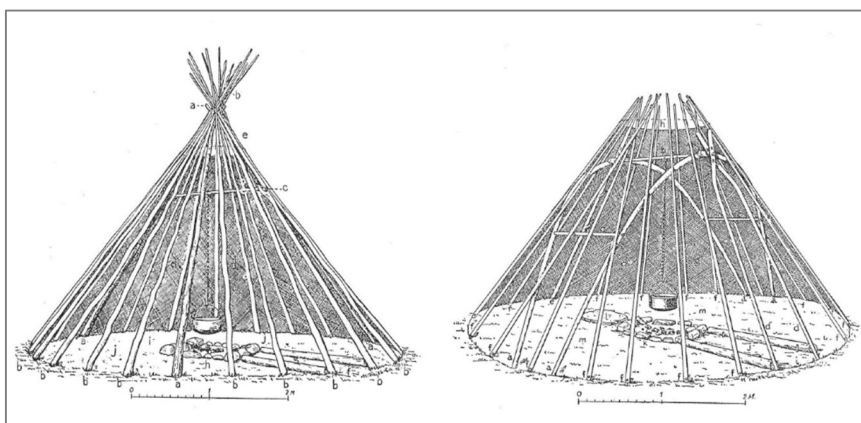

På sørvestsiden av Gárasjávri har det vært en større sommerboplass. Her finnes 26 teltboplasser på et stort, men avgrenset område hvor også vegetasjonen vitner om bosetning og beitebruk. Området framstår i dag delvis gjengrodd av dvergbjørk og einekratt, men har vært ei stor gressvokst tørr slette med ei lita elv som krysser tvers gjennom. Boplassen ligger lunt til med god lé mot sørvest, vest og nordvest. Man finner sjelden eller aldri teltsteiner som har vært rundt teltet (teltring) på disse eldre reindriftsamiske boplassene, men steinene etter ildstedet (árran) som har vært inne i i teltet.

På flyfotoet får man et godt bilde av landskapet og vegetasjonen på sommerboplassen på vannets sørvestside.

På tegningen nedenfor, fra Manker (1953), er det to typer telt. På sommerboplasser hvor hele familier bodde er det den typen til høyre (Bealljegoahti) som var mest vanlig. Lavvoen var oftere brukt av gjeterne når man eksempelvis hadde kortere stopp og var færre folk.

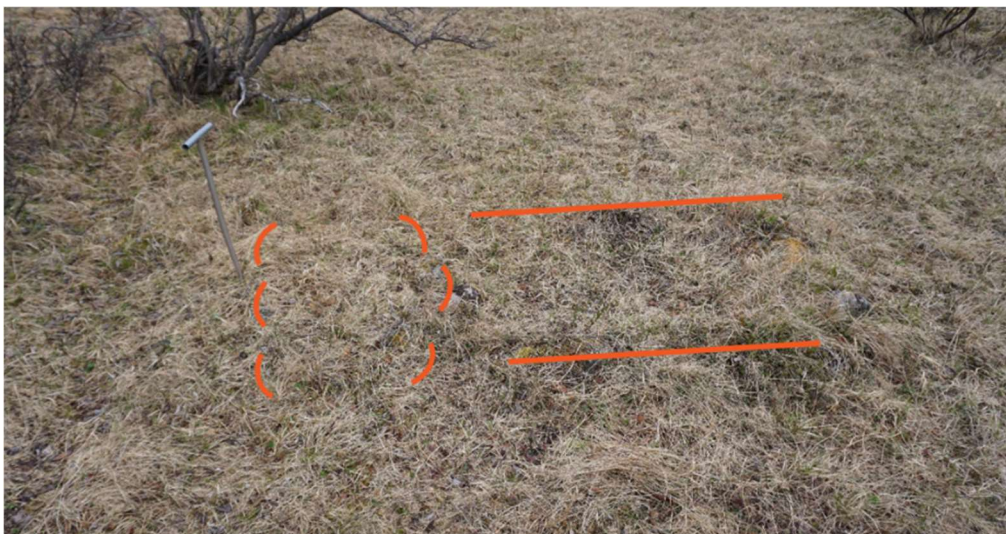
Illustrasjonen til høyre er fra Manker (1953). Telt av lavvotype til venstre og telt av bealljegoahti type til høyre. Tømmerstokkene (bearpmet) fra ildstedet og mot døren er på høyfjellsboplasser som her ved Gárasjávri erstattet med stein.

På bildet ser man klart ildstedet/árran øverst med 3 + 3 steiner og åpne ender og med bearpmet av stein nedover

På bildet er en tilsvarende teltplass, men hvor árran er i ferd med å bli overgrodd, mens bearpmet fortsatt er godt synlig i retning av Harald Johnsen som her dokumenterer teltplassen.

Mange steder er sporene helt skjult under gress og lyng og man ser og kjenner kun den svake forhøyningen som avslører kulturminnet

Potensialet for at det på denne boplassen finnes flere teltboplasser er stort. Deler av den gamle tørre gressletta er helt gjengrodd av kratt og gjør det svært vanskelig å påvise de små sporene etter hvor teltene har stått. Gjenroingen vil trolig fortsette slik at boplassen om noen år vil ligge skjult under et teppe av vier, dvergbjørk og einer

Store deler av boplassen er allerede dekket av et teppe med dvergbjørk.

Tett på de mange teltboplassene ligger det også to fangstgroper og 10 runde groper som er anlagt i moreneavsetninger. Noen er trolig čilat/skyteskjul, mens andre kan ha blitt benyttet som borat/gjemmer. Lokaliteten har stor tidsdybde med kulturminner som strekker seg fra tiden med villreinfangst og fram til tamreindriften på slutten av 1800-tallet. Innledningsvis ble fangstanlegg med store systemer av fangstgroper for villrein nevnt. De store anleggene er også mest vanlig. Her ved Gárasjávri ligger det imidlertid kun to ekeltliggende groper og villreinfangsten må ha hatt en annen karakter enn de store sammenhengende anleggene. Her kan det ha vært mindre familiegrupper som har fangstet for eget bruk.

I denne ura ligger det syv store og små murte groper. De ligger vegg i vegg langs etter hele lengden av ura og varierer i størrelse fra 8m i diameter til den lille som er innfelt nede til høyre med en indre diameter på 0.5m. I bakrunnen ser man Stuorra Nanná til venstre og Jerta rett til høyre.

En av de to fangstgropene som ligger i overkant av sommerboplassen.

På vannets nordøstside dokumenterte vi ei gammetuft som er klart markert og tydelig i terrenget. Tufta ligger fremst på en morenerygg med bratt skrent rett ned utenfor veggvollen. Den sirkulære veggvollen er godt markert med en blanding av større stein (50x50 cm) og mindre steiner inn i mellom. Dette danner en voll rundt tufta som er opp til 0,7 m bred og som har en diameter på 7m, ytre mål. I sentrum av tufta finnes et helt overgrodd, men svakt forhøyet árran av samme typen som man finner på teltboplassene. Det er tatt ut trekullprøve og datering vil foreligge i løpet av vinteren 2022. På reindriftsamiske sommerboplasser på blant annet Ringvassøya finnes mange tilsvarende type tufter fra siste halvdel av 1800-tallet og begynnelsen av 1900-tallet. Det er de samme slektene som har hatt sine boplasser i disse områdene. I Nord-Finland, rett østover fra Gárasjávri, er samme type tufter tilknyttet tamreindrift også dokumentert. Disse tuftene er beskrevet i Seitsonen og Ikäheimo (2021) hvor det har blitt benyttet (åpne tilgjengelig) data etter laserscanning av landskapet fra fly for å registrere kulturminner.

Klart markert gammetuft på nordvestsiden av Gárasjávri med typisk samisk árran i sentrum med 3+3 steiner og åpent i to sider.

Det ble funnet flere enkeltliggende teltboplasser rundt vannet forøvrig, særlig i sørenden. Her ble det også påvist en liten heller som har vært benyttet som lagringssted. Ved helleren var det oppmuringer slik at det ble dannet lagringskammer og det lå rester etter ei tretønne og kassebord der. Alderen på funnene som ligger her antas å være fra 1900-tallet.

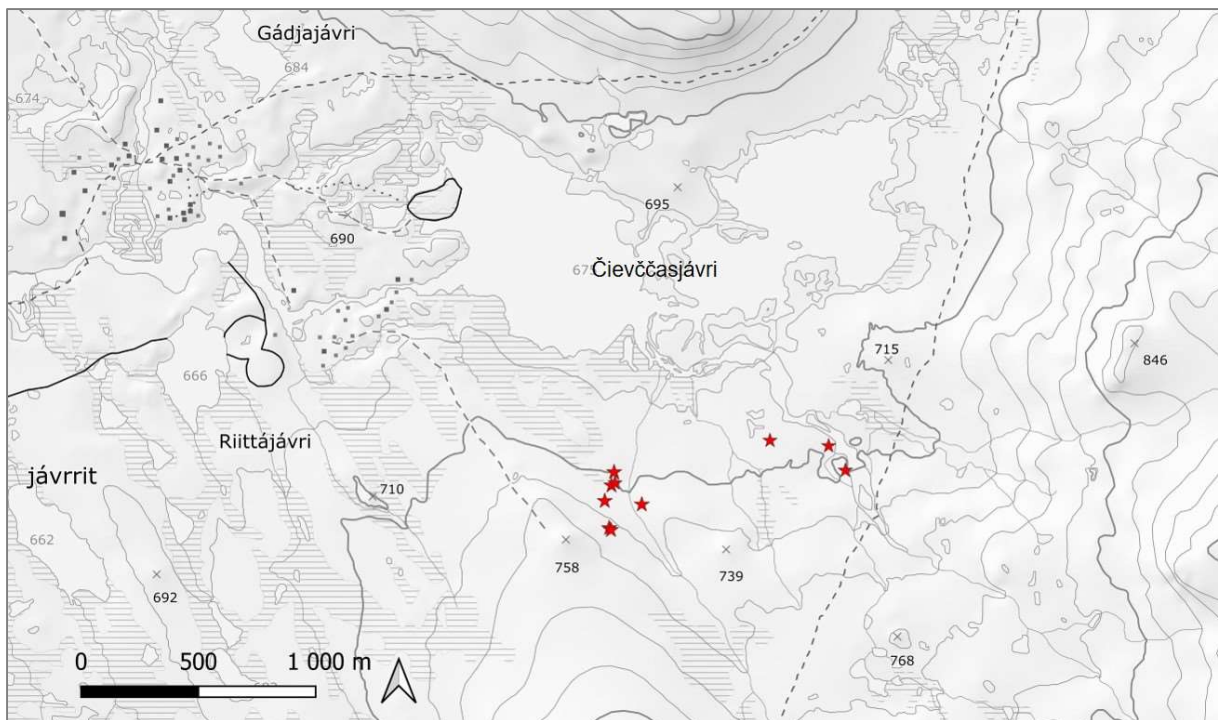
Området rundt Garas hadde det største samlingen med kulturminner. Det ble brukt 2,5 dager på å dokumentere kulturminnene.

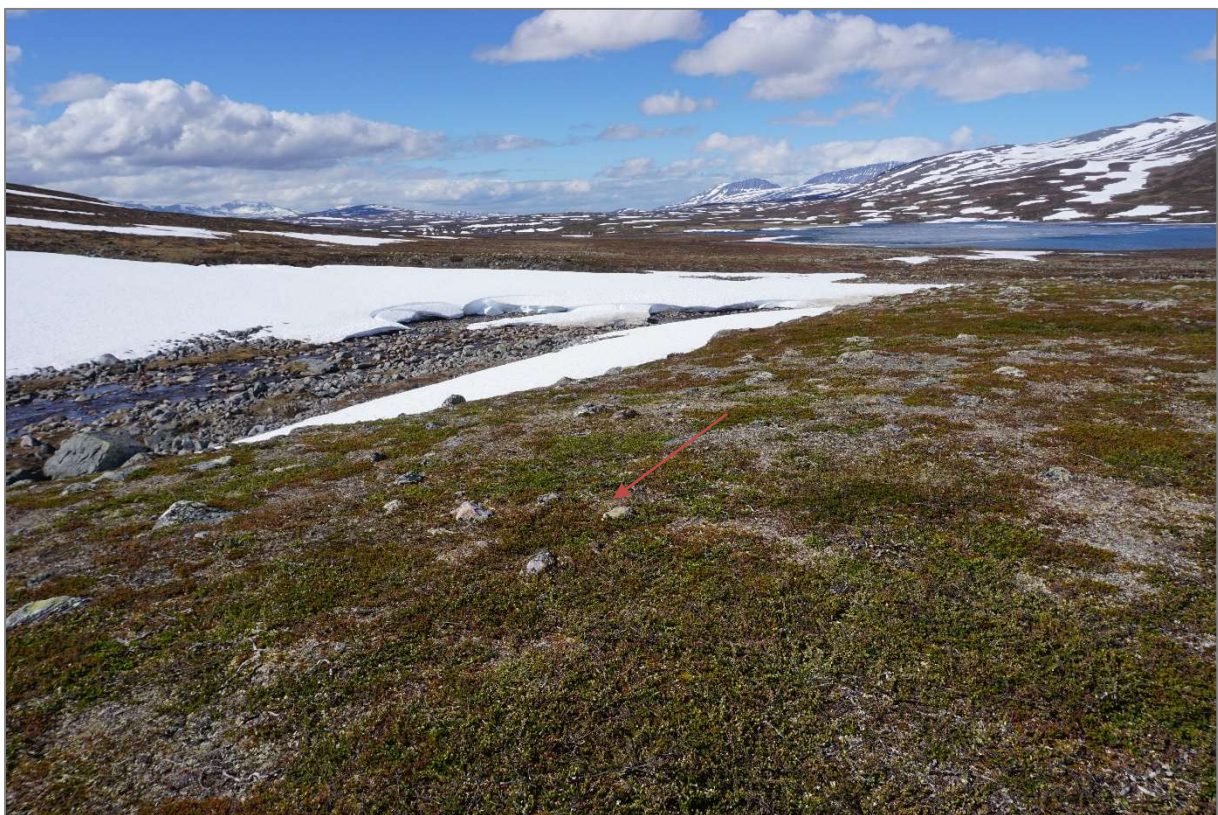
Mellom steinblokkene var det oppmuringer i begge endene slik at det ble et kammer. Rester etter ei tønne og kassebord tønne lå også inn under overhenget på den største flyttblokka.

Dáččavággi

Dáččavággi strekker seg fra Čieččajávri og i sørsørøstlig retning mot baksiden av Dáččabákti, Dalføret er i nedre del mot Čieččasjávri ganske bredt med flere elver og bekker. Den største elva kommer fra Vanasjávri. Her ble det påvist i tre teltplasser langs elvas sørvestside. Ved Dáččajohka dokumenterte vi syv teltplasser. Det ble kun anledning til å bruke en dag på registrering her. Trolig vil man finne flere teltplasser dersom en har mer tid til registreringstid. Teltplassene var av samme type som de rundt Gárasjávri, men vegetasjonen er i langt mindre grad påvirket av bosetning og beitebruk enn det er som er tilfelle i området med den store boplassen på sørvest siden av Gárasjávri. Området her i Dáččavággi er også mer eksponert og domineres av lyngvegetasjon. Kanskje har bruken vært av mer kortvarig karakter i forbindelse med flytting.

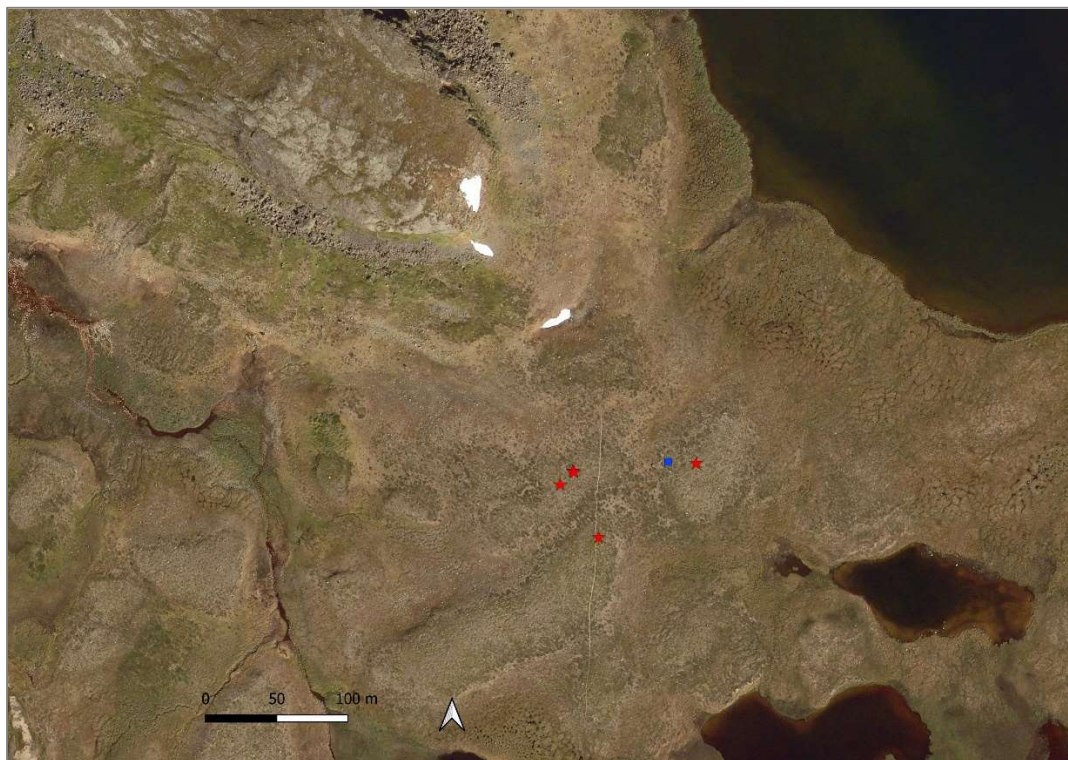
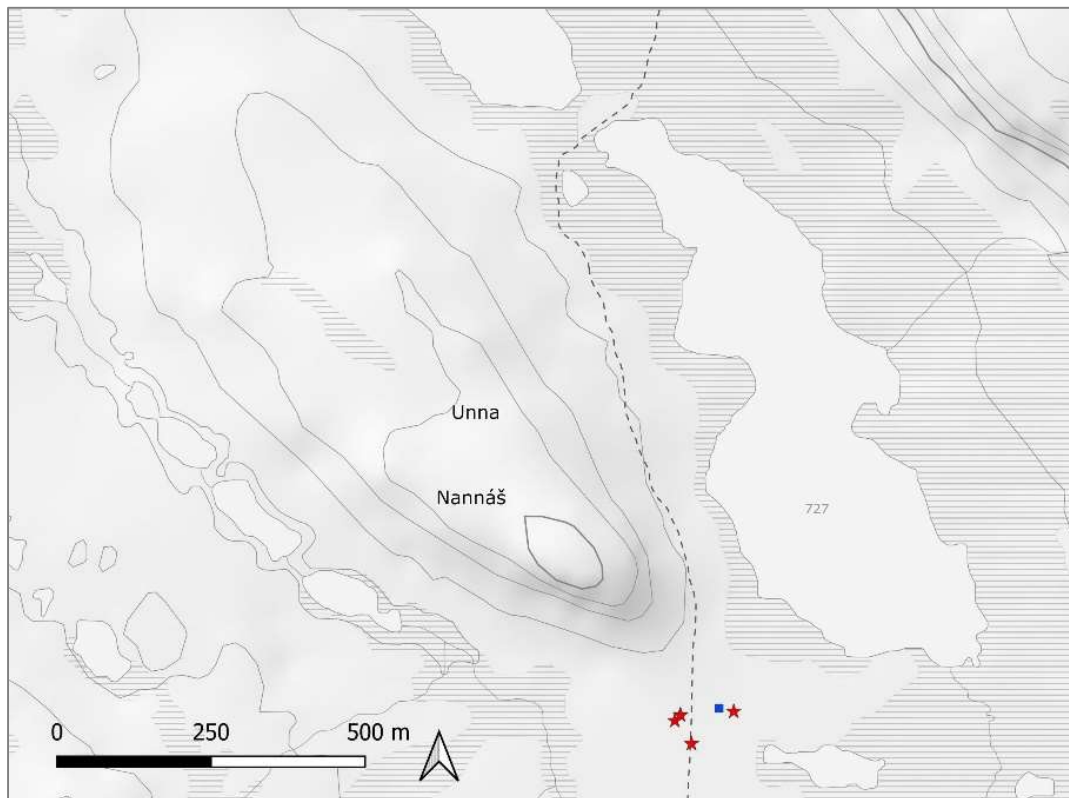
De røde stjernerne markerer teltboplassene som ble dokumentert i Dáččavággi

Teltboplass (Árran) midt på bildet med Dáččajohka til venstre og Čievččasjávri i bakgrunnen

Unna Nannáš

Ved Unna Nannáš var det opplysninger om at det skulle være et lite boplassområde. Det viste seg å stemme, Her ble det påvist fire teltboplasser og trolig en lekeplass som framsto som et minireingjerde. "Lekegjerdet" var ca 1,5m i diameter og bygd med en enkel steinrekke med små steiner inntil en liten steinblokk.

Kart og satellittbilde fra Unna Nannáš, teltboplassene ligger på en tørr lyngslette rett sør for Unna Nannáš

Kulturminnene ligger på en tørr slett lyngmo rett sørøst for foten av Unna Nannáš. Området forøvrig er svært myrete og vått. Det gjelder også rundt begge vannene på østsiden av Unna Nannáš som derfor har lite potensial for kulturminner. Til tross for at boplassområdet har et tynt lyngdekke, er kulturminnene på stedet godt overgrodd og det finnes trolig flere teltplasser i området. Turlagets merkede løype krysser boplassområdet.

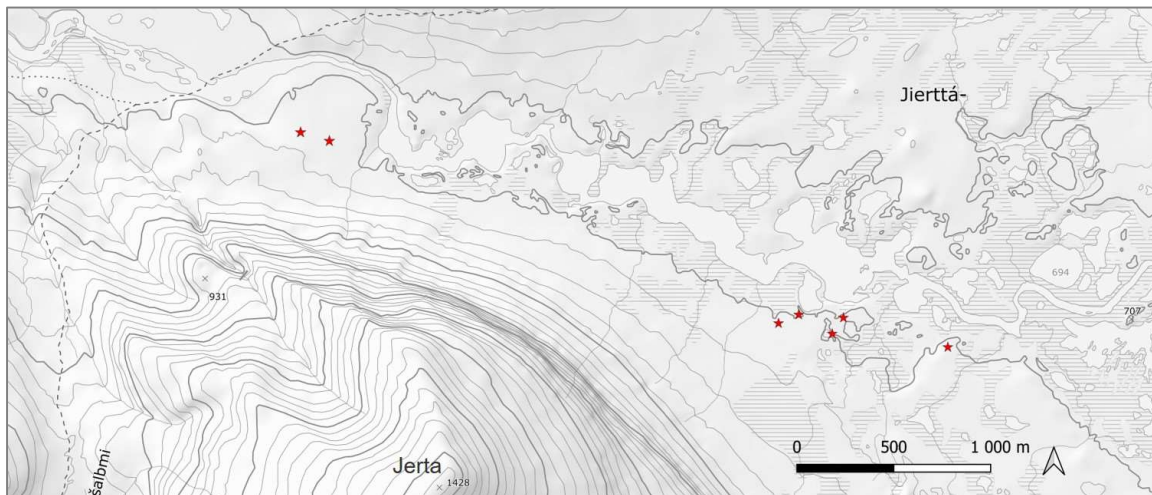

Til venstre, teltboplass/árran i forgrunnen og Unna Nannáš i bakgrunnen.. På bildet til høyre, den mulige lekeplassen.

Jierttáluoppal

Vassdraget strekker seg gjennom et bredt og flatt dalføre med frodig gress- og lyngvegetasjon. På grunn av den brede flate dalbunnen dannes det mange bukninger på elva som i lange strekninger blir så bred at det dannes mindre vann. Ordet luoppal betyr nettopp det, "lite vann i elvefar".

Det finnes også opplysninger om boplasser på begge sider av vassdraget, men det ble prioritert å befare langs sørsiden, jf. avmerkingen på kartet i figur 1. Dalføret fra øvre del av Skáktárgorsa/Skaktardalen innover langs Jierttáluoppal mot Rávdojávri er flatt, men småkupert i form av gress- og lyngbevekste slake morenerygger. Vegetasjonen er tydelig beitepåvirket og dalføret har fine beiteforhold for rein. Det var også mye rein og spor etter rein i området.

Teltboplasser registrert langs sørsiden av Jiertáluoppal

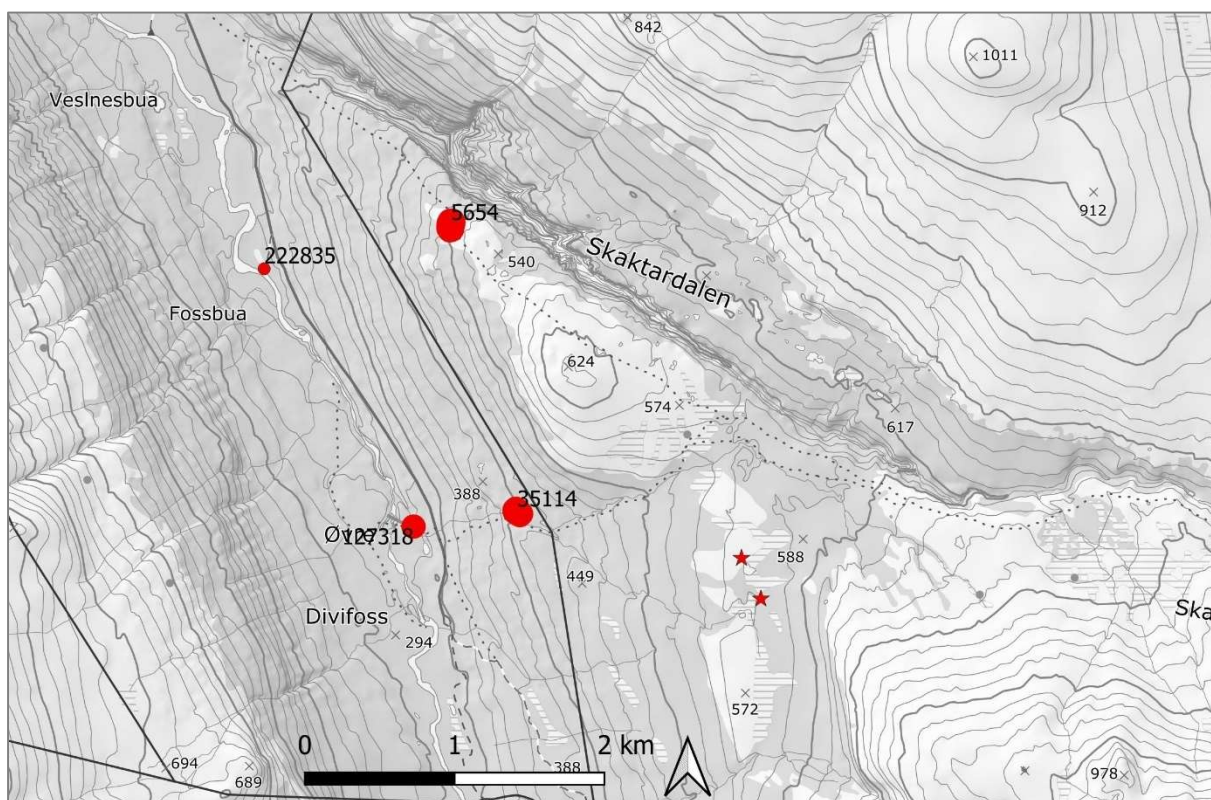
Jiertáluoppal er et vidstrakt dalføre dominert av slake morenerygger bevest med gress og lyng.

Tiden strakk ikke til for å søke systematisk og grundig gjennom hele det store og vide dalføret og de mange moreneryggene som finnes her. k. Potensialet for at det kan finnes langt flere kulturminner er derfor stort. Totalt ble det dokumentert syv teltboplasser, både árran med 3+3 steiner som var åpne i to ender og helt runde árran. Alle hadde bearpmet og ett hadde også synlige stein etter teltring.

Skáktágorsa/Skaktardalen, Skáktárvárri, Luovvevaðða, Gambekken

I Skáktágorsa/Skaktardalen og ved Luovvevaðða finnes opplysninger om reindriftsamiske sommerboplasser, men disse lot seg ikke påvise. Det ble kun dokumentert to teltboplasser like nord for Luovvevaðða. Det ble søkt grundig i områdene som var beskrevet i kildene som boplassområder. Trolig er kildene upresis når det kommer til nøyaktig stedfestingen. Navnet Luovvevaðða viser trolig til at den tørre åpne moen har vært benyttet til å etterlate (mellomlagre) sleder med vinterutstyr på når man nærmet seg sommerboplassene på vårvinteren og sledeføret nærmet seg slutten (pers.med. Niklas Labba).

Ved Skáktárvárri og Gambekken er tidligere dokumentert flere kulturminner. Ved Gambekken (Askeladden id. 35114) er det tidligere registrert tre gammetufter. Den ene av de tre tuftene kan ennå sees, mens de to øvrige ikke lot seg finne igjen. Dette kan skyldes at stedfestingen i Askeladden ikke er korrekt. Det samme gjelder et område med teltboplasser på nordvestsiden av Skakteråsen (Askeladden id. 5654). Området ble befart i september 2021, men de beskrevne 4-5 árran som var registrert der i 2000 lot seg ikke gjenfinne. De to kulturminnene nede ved Divedalselva ble ikke kontrollert. Den sørligste (id. 12718) er en kjøttgjemme i form av en grop bygd av stein og id. 222835 er ei fredet tømmerkoie (Fossebua).

Rød stjerne markerer to nyregistrerte teltboplasser, mens de røde sirklene er tidligere dokumenterte kulturminner som ligger i den nasjonale kulturminnedatabasen Askeladden.

Avslutning

Feltarbeid i denne typen områder medfører både forflytninger til fots og t overnatting i telt som virker inn på tiden som kan benyttes til registreringsarbeid. Et grundig forarbeid blir desto viktigere. Denne sommeren har to personer i løpet av 9 feltdøgn dokumentert et høyt antall kulturminner over et relativt stort område uten annen motorisert hjelp enn å bli løftet opp til Gárasjávri med helikopter. Ved å målrette feltarbeidet med utgangspunkt i forstudie/gjennomgang av tilgjengelige kilder i litteraturen og upublisert arkivmateriale på Tromsø Museum, ble det lagt et godt grunnlag for et effektivt feltarbeid. Det må samtidig understrekes at denne typen forarbeid primært er egnet for å finne reindriftsamiske kulturminner. For å finne eldre kulturminner må man ta andre metoder i bruk, men også her vil godt forarbeid være viktig for resultatene av feltarbeidet.

Det finnes ennå mange områder hvor vi vet at det med stor sannsynlighet finnes mange kulturminner. Blant annet i områdene ved Anjavassdalen, Hávgavuopmi, Rávdojávri, Deartavággi og Rostojávri. Det er viktig for kulturminneforvaltningen å få dokumentert de rike kulturmiljøene i innlandet som oftes framstår som "hvite områder" på kulturminnekartene og i den nasjonale kulturminnedatabasen. Også for Nasjonalparkstyret bidrar dette arbeidet til å avdekke den rike kulturarven som finnes i nasjonalparken og bidrar til å gi større bredde og verdi til vernet.

Litteratur

Blankholm, Hans Petter. upublisert rapport "Arkeologi i Rostadalen. Rekognoseringer i juli-august 2000". Topografisk arkiv Tromsø Museum

Blankholm Hans Petter. 2011 Arkeologisk utgravingsrapport fra Rosta, Målselv kommune. Upublisert rapport. Topografisk arkiv Tromsø Museum.

Kalstad, Johan Albert. 1973. Samene og Dividalen. Upubl. feltrapport. Topografisk arkiv Tromsø Museum

Klaussen Monica. 2008, Strategisk villreinfangst i Troms. En analyse av fangstgropanlegg og deres beliggenhet, oppbygging og bruk. Masteroppgave i arkeologi, Universitetet i Tromsø.

Manker Ernst 1953. The nomadism of the Swedish mountain lapps. The siidas and their migratory routes in 1945. Nordiska Museet: Acta Lapponica. VII. Stockholm

Prestbakmo, Hans., 2002: Natur, tanker og mennesker i grenseland.

Ruden, I. 1911. Fremstilling av en del av den skade som de svenske flyttlapper og ren har voldt paa skogen i Tromsø Amt. Grøndahl & søns boktrykkeri, Kristiania.

Reindriftkonvensjonen av 1913 kart.

Seitsonen, O.; Ikäheimo, J. 2021. Detecting Archaeological Features with Airborne Laser Scanning in the Alpine Tundra of Sápmi, Northern Finland. Remote Sens. 2021, 13, 1599.
<https://doi.org/10.3390/rs13081599>

Sommerseth, Ingrid. 2009. Villreinfangst og tamreindrift i indre Troms-belyst ved samiske boplasser mellom 650 og 1923. doktorgradsavhandling. Universitetet i Tromsø. Institutt for arkeologi og sosialantropologi.

Takk til **Asgeir Svestad og Ingrid Sommerseth** ved Universitetet i Tromø - Norges Arktiske Universitet for opplysninger om tidligere funn og pågående forskning i området.

